

BUĞDAY

- Ülkemizin 35 milyon ton olan hububat üretiminin %56'sını buğday oluşturmaktadır.
- Ülkemizin toplam tarım alanı (çayır ve mera arazileri dâhil) 37.712 bin hektar, işlenen (ekilen ve dikilen) tarım alanı ise 19.707 bin hektara düşmüş (nadasa bırakılan 2001'de 4.914 bin hektar, 2019'da 3.387 bin hektar, çayır ve mera arazisi bütün yıllar için 14.617 bin hektar), son 10 yılda tarım alanlarının %8,06'sı kaybedilmiştir.
- 2020 yılı kışlık ekimler tamamlanmış olup, gübre ve sertifikalı tohum kullanımında artış görülmektedir. Yağış miktarında gerek geçen yıl gerekse uzun yıllar ortalamasına göre düşüş gözlenmektedir. (2019 yılı üretimi %2,5 düşükle 19 milyon ton) Bu yıl ekmeçlik buğday üretiminde azalış beklenmektedir.
- Ülkemizde buğday tüketimi (2019) 19 milyon ton, kişi başı tüketim ise 180-190 kg arasında değişmektedir.
- Dünya buğday üretiminin bu yıl %6 artışla 768 milyon ton olacağı beklenmektedir. Geçen yıl 763 milyon ton) ABD ve Çin dışındaki tüm ülkelerde üretim artışı beklenmektedir.
- 2018 yılı buğday ithalatı 5.781 bin ton, 2019 yılındaki ithalat ise 9.807 bin tondur. (artış %70)
- 2018 yılı buğdaya dayalı mamul madde ihracatımız 5.326 bin ton olup (un 3.308 bin ton, makarna 1.207 bin ton, bisküvi 468 bin ton, bulgur 262 bin ton, irmik 80 bin ton) buğday karşılığı 7,4 milyon tondur.
- 2019 yılında buğdaya dayalı mamul madde ihracatımız 5.070 ton olup [3.263 bin ton un (geçen yıl 3.309 bin ton), 1.274 bin ton makarna (geçen yıl 1.207 bin ton), 345 bin ton bulgur ve irmik (geçen yıl 344 bin ton), 188 bin ton bisküvi (geçen yıl 178 bin ton) karşılığı buğday 7,1 milyon tondur.
- 2018 yılı ekmeçlik buğday ithalatı 5.376 bin ton, 2019 yılındaki ekmeçlik buğday ithalatı ise 8.374 bin tondur. (artış %56)
- 2018 yılı makarnalık buğday ithalatı 405 bin ton, 2019 yılındaki makarnalık buğday ithalatı ise (geçen yılki 405 bin tona karşılık) 1.433 bin tondur. (artış %254)
- 2019 yılında ekmeçlik ve makarnalık buğday ithalatının tamamına yakını Dâhilde İşleme Rejimi (DIR) kapsamında gerçekleşmiş olup halen piyasada (ekmeçlik + makarnalık) eski belge kalmadığı değerlendirilmektedir.
- 2020 yılı Mart ayı ekmeçlik buğday ithalatı 578 bin ton (Ocak 567 bin ton, Şubat 564 bin ton), 01 Ocak'tan itibaren ithalat 1.708 bin tondur. (Geçen yıl aynı dönemde 1.685 bin ton)
- 2020 yılı Mart ayı makarnalık buğday ithalatı 147 bin ton (Ocak 333 bin ton, Şubat 98 bin ton), 01 Ocak'tan itibaren ithalat 578 bin tondur. (Geçen yıl aynı dönemde 203 bin ton)
- 2020 yılı Mart ayı un ihracatı 246 bin ton (Ocak 274 bin ton, Şubat 249 bin ton), 01 Ocak'tan itibaren ihracat 768 bin tondur. (Geçen yıl aynı dönemde 853 bin ton)
- 2020 yılı Mart ayı makarna ihracatı 107 bin ton (Ocak 112 bin ton, Şubat 117 bin ton), 01 Ocak'tan itibaren ihracat 336 bin tondur. (Geçen yıl aynı dönemde 299 bin ton)
- TMO tarafından 04.05.2019 tarihinde Kırmızı/Beyaz Sert Ekmeçlik Buğday (2.Grup) alım fiyatı bir önceki yıla göre %22,2 artışla ton başına 1.650 TL olarak açıklanmıştır. (Geçen yıl 01.05.2020'de %29 artışla 1.350 TL)
- Makarnalık Buğday satış fiyatı ise yine 04.05.2020'de %24,4 artışla 1.800 TL olarak açıklanmıştır. (Geçen yıl 01.05.2020'de %33 artışla 1.450 TL)
- TMO tarafından ekmeçlik buğday satış fiyatı 01.05.2020'de kalitelere göre 1.425 – 1.525 TL/Ton arasında (551.339 ton), makarnalık buğday satış fiyatı ise 1.745 – 1.825 TL/Ton arasında (80.750 ton) açıklanmıştır.
- TMO tarafından 01 Ocak'tan itibaren gerçekleştirilen ekmeçlik buğday ithalat ihalelerinde toplam 1.530.000 Tonluk bağlantı yapılmıştır. (En son 10.04.2020'de gerçekleştirilen 250.000 ton ekmeçlik buğday ithalat ihalesinde oluşan ortalama fiyat 246 \$/Ton)
- İç piyasa ekmeçlik buğday fiyatları 1.600 – 1.750 TL/Ton, makarnalık buğday fiyatları ise 1.800 – 1.950 TL/Ton arasındadır.
- Bu dönem itibari ile Polatlı Ticaret Borsası kırmızı ekmeçlik buğday fiyatı ton başına ortalama 1.713 -1.761 TL/Ton, Konya Ticaret Borsası 1.698– 1.769 TL/Ton, Samsun ve Antalya limanlarında Rusya menşeli ithal buğday fiyatları ise 225-230 \$/Ton arasında değişmektedir. Makarnalık buğday ithalat fiyatı ise Kanada menşeli 320 – 330 \$/Tondur.

ARPA

- 2000 yılında arpa üretimimizin 7-8 milyon ton olarak gerçekleşmesi beklenmektedir. (Geçen yıl 7,6 milyon ton)
- Ülkemizde hububat üretimi içerisinde arpa üretiminin payı %22'dir.
- Ülkemizin 2019 yılı arpa üretimi 7,6 milyon tondur. 2020 yılında arpa üretiminde artış beklenmektedir.
- Ülkemizin arpa tüketimi ortalama yıllık 7-8 milyon tondur.
- Dünya arpa üretiminin yeni sezonda bir önceki yıla göre %7 artışla 150 milyon ton olması beklenmektedir.
- 2018 yılı arpa ithalat miktarı 656 bin ton olarak gerçekleşmiş olup, 2019 yılındaki ithalat 526 bin tondur. (%20 düşüş)
- 2020 yılı Mart ayı arpa ithalatı 62 bin ton (Ocak 152 bin ton, Şubat 217 bin ton), 01 Ocak'tan itibaren ithalat 431 bin tondur. (Geçen yıl aynı dönemde 99 bin ton)
- İç piyasada ton başına 1.300-1.400 TL arasında değişen arpa fiyatları, Polatlı Ticaret Borsası'nda ortalama 1.311 – 1.358 TL/Ton, Konya Ticaret Borsası'nda ortalama 1.301 – 1.358 TL/Ton arasındadır.
- Rusya menşeli ithal arpa fiyatları ton başına 180-185 \$/Ton arasında değişmektedir.
- TMO tarafından 01 Ocak'tan itibaren gerçekleştirilen arpa ithalat ihalesinde toplam 25.000 tonluk bağlantı yapılmıştır. (18.02.2020'de, ortalama fiyat 201 \$/ton)
- TMO tarafından 04.05.2019 tarihinde arpa alım fiyatı bir önceki yıla göre %16 artışla ton başına 1.275 TL olarak açıklanmıştır. (Geçen yıl 01.05.2020'de %33 artışla 1.100 TL)
- TMO tarafından arpa satış fiyatı 01.04.2020'de 1.275 TL/Ton (249.494 Ton) olarak açıklanmıştır.

MISIR

- Hububat üretimimiz içerisinde mısırın payı %17 olup Ülkemizin mısır üretimi son 20 yılda %160 artmıştır.
- Ülkemizin 2019 yılı mısır üretimi 6 milyon ton civarındadır. 2020 yılı mısır üretimimizin önceki yıllara göre artarak 7 milyon tona ulaşması beklenmektedir. 2018 yılında 2.123 bin ton olan mısır ithalatı 2019 yılında 3.593 bin ton olarak gerçekleşmiş olup (artış %69), bunun % 55'i Dâhilde İşleme Rejimi (DIR) kapsamındadır.
- Dünya üretiminin 2020 yılında 1.116 milyon tondan (%2 artışla) 1.157 milyon tona çıkması beklenmektedir. Tüketim miktarının %3 artışla 1.173 milyon tona çıkması ve devir stoklarındaki azalış nedeniyle önümüzdeki dönemde mısır fiyatlarında artış beklenmektedir.
- 2020 yılı Mart ayı mısır ithalatı 281 bin ton (Ocak 335 bin ton, Şubat 361 bin ton), 01 Ocak'tan itibaren ithalat ise 977 bin tondur. (Geçen yıl aynı dönemde 757 bin ton)
- İthal mısır fiyatı ton başına Rusya'dan 170-180 \$/Ton arasında, Romanya'dan ise 180-190 \$/Ton arasında değişmektedir.
- İç piyasada mısır fiyatı ortalama ton başına 1.250– 1.350 TL/Ton arasındadır. Polatlı Ticaret Borsasında Mayıs ayında 2 adet mısır işlem görmüş olup ortalama fiyatı 1.381 TL/Tondur. Konya ve Adana Ticaret Borsalarında ise Nisan ayı fiyatları 1.246 – 1.385 TL/Ton arasında gerçekleşmiştir.
- TMO tarafından 14.05.2020'de gerçekleştirilen 250.000 ton mısır ithalat ihalesinde ortalama 190,18 \$/Ton fiyatla toplam 155.000 Tonluk bağlantı gerçekleştirildi.
- TMO tarafından mısır alım fiyatı 09.08.2019 tarihinde (bir önceki yıla göre %21 artışla) 1.150 TL olarak açıklanmıştır.
- TMO tarafından mısır satış fiyatı 01.04.2020 tarihinde 1.250 TL/Ton (Güneydoğu stokları için) ve 1.300 TL/Ton (Diğer bölgeler için) (198.982 Ton) olarak açıklanmıştır.

BAKLİYAT

- Ülkemizde Güney Doğu Anadolu Bölgesinde iklime bağlı üretim kayıplarından dolayı 2019 yılında kırmızı mercimek üretiminde ciddi oranda düşüş olmuştur. 2020 yılı üretiminin uzun yıllar ortalamaları seviyesinde olması beklenmektedir.
- TMO tarafından kırmızı mercimek alım fiyatı 04.05.2020'de bir önceki yıla göre %40 artışla 3.500 TL (Geçen yıl 2.500 TL), yeşil mercimek alım fiyatı geçen yıla göre 150 TL artışla 3.200 TL (Geçen yıl 3.050 TL), nohut alım fiyatı ise geçen yıla göre 50 TL artışla 3.350 TL olarak açıklanmıştır. (Geçen yıl 3.300 TL)
- Kırmızı mercimek üretiminde bu yıl %20'ye yakın artış beklenmekte olup fiyatlar halen 5.250 –5.500 TL, yeşil mercimek 3.200-3.300 TL, nohut 3.000-3.150 TL, kuru fasulye ise 9.500-10.000 TL arasında değişmektedir.
- Geçen yıl kırmızı ve yeşil mercimek piyasa fiyatları TMO alım fiyatının üzerinde olduğu için TMO'ya ürün arzı olmamış, ancak nohut büyük oranda TMO'ya yönelmiştir.
- Kırmızı mercimek ihracat fiyatı 780 -795 \$/Ton arasında, 8 mm nohut ihracat fiyatı ise 500 \$/Ton civarındadır.
- 2019 yılı üretim miktarları kırmızı mercimekte 310 bin ton (2018'de 310 bin ton), yeşil mercimekte 40 bin ton (2018'de 43 bin ton), nohutta 630 bin ton (2018'de 630 bin ton), kuru fasulyede 225 bin tondur.
- TÜİK verilerine göre tüketim miktarı nohutta 586 bin ton, kuru fasulyede 303 bin ton, kırmızı mercimekte 677 bin ton ve yeşil mercimekte ise 54 bin tondur.
- 2020 Ocak ayında nohut ihracatı 8.000 ton olarak gerçekleşmiş, mercimek ithalatı ise 55 bin ton ile geçen yıl ortalamasının 2 katına çıkmıştır. Aynı dönemde kuru fasulye ithalatı 1.000 tondur. Ülkemiz nohutta net ihracatçı, mercimek ve kuru fasulyede ise hem ihracatçı hem de ithalatçı konumundadır.
- 2020 yılı Mart ayı nohut ithalatı 2,4 bin ton, ihracat ise 6,7 bin tondur. (1 Ocak'tan itibaren ithalat 5,9 bin ton, ihracat 20,5 bin tondur.)
- 2020 yılı Mart ayı mercimek ithalatı 53,2 bin ton, ihracat ise 36,6 bin tondur. (1 Ocak'tan itibaren ithalat 148,1 bin ton, ihracat 91,1 bin tondur)
- 2020 yılı Mart ayı kuru fasulye ithalatı 3,1 bin ton, ihracat ise 0,5 bin tondur. (1 Ocak'tan itibaren ithalat 5,9 bin ton, ihracat 1,2 bin tondur.)

ÇELTİK

- Ülkemizin çeltik üretimi 1999-2019 yılları arasında uygulanan olumlu politikalar nedeniyle %187 artış göstermiştir.
- 2020 yılında çeltik üretimimizin 1 milyon ton seviyelerinde gerçekleşmesi beklenmektedir. [2018'de 940 bin ton, 2019'da 1 milyon ton (600 bin ton pirinç)] Ülkemizin pirinç tüketimi 2018 yılında 780 bin ton, 2019 yılında ise aynı seviyede olduğu tahmin edilmektedir.
- 2018 yılında 277 bin ton olan pirinç ithalatı, 2019 yılında (geçen yılki 247 bin tona karşılık) 212 bin ton olarak gerçekleşmiştir. (%14 düşüş)
- 2020 yılı Mart ayı pirinç ithalatı 34 bin ton (Ocak 13 bin ton, Şubat 13 bin ton), 01 Ocak'tan itibaren ithalat ise 61 tondur. (Geçen yıl aynı dönemde 43 ton)
- TMO tarafından 17.09.2019 tarihinde Osmancık çeşidi 80 randımanlı çeltik alım fiyatı (2018 yılındaki 2.600 TL'lik fiyata %17,3 artış yapılarak) 3.050 TL olarak açıklanmıştır.
- Dünya çeltik üretiminin ABD Tarım Bakanlığı verilerine göre 2020 yılında 896 milyon ton seviyelerinde olması beklenmektedir.
- Çeltik satış fiyatları iç piyasada ton başına 3.900 - 4.000 TL, pirinç (Osmancık) satış fiyatı ise 6.200 – 7.000 TL arasında (kalitesine göre) değişmektedir.
- Dünyada, Asya ve Afrika'nın nüfusunun artması talepte artış yaratacağından, ilerleyen yıllarda çeltik üretiminin de artacağı tahmin edilmektedir.

TÜRİB

- 2020 Mart ayında Türkiye Ürün İhtisas Borsası'nda (TÜRİB) oluşan fiyatlar
 - Ekmeklik buğday (2. ve 3. Kalite) 1.450 – 1.650 TL/Ton,
 - Düşük Vasıflı Makarnalık Buğday 1.600 – 1.650 TL/Ton,
 - Arpa 1.260 – 1.300 TL/Ton
 - Mısır 1.245 – 1.290 TL/Ton arasındadır.

HAYVANCILIK

- Ülkemizde canlı hayvan sayıları 2014 yılından itibaren artış göstermektedir.
- Kırmızı et üretimi 2018 yılında 1.119 bin Ton olarak gerçekleşmiş olup hayvan sayısı büyük baş 17,2 milyon, küçükbaş 46,1 milyon adettir.
- 27 Nisan – 01 Mayıs 2020 tarihleri arasında canlı Dana Karkas iç piyasa fiyatları 37,64 TL/Kg, Kuzu karkas ise 44,20 TL/Kg'dır.
- İstanbul kıyma fiyatı 46,05 TL/Kg, kuşbaşı fiyatı 50,43 TL/Kg, Ankara kıyma fiyatı 45,18 TL/Kg, kuşbaşı fiyatı 51,26 TL/Kg'dır.
- Kümes hayvanı sayımız son yıllarda artış göstermektedir. 2018 yılında 359,2 milyon adet olan hayvan sayımıza karşın 2.157 bin ton tavuk eti üretimi ve 19.644 bin adet yumurta üretimi gerçekleşmiştir. 2019 yılının 11 aylık döneminde 350 milyon adet olan hayvan sayımıza karşın 1.953 bin ton tavuk eti üretimi ve 18.149 bin adet yumurta üretimi gerçekleşmiştir.
- 2020 Mart ayı itibarı ile yem fiyatları;
 - Etlik Piliç Yemi 2.580 TL/Ton (Geçen yıla göre %20 artış),
 - Yumurta Yemi 2.155 TL/Ton (Geçen yıla göre %21 artış),
 - Süt Yemi 1.725 TL/Ton (Geçen yıla göre %16 artış),
 - Besi Yemi 1.600 TL/Ton (Geçen yıla göre %14 artış),
 - Yem hammadde olarak Yemlik Buğday 1.600 TL, Soya 2.550 TL, Soya Küspesi 2.800 TL, Buğday Kepeği 1.150 TL'dir.

EKONOMİK VERİLER

- TCMB 22.04.2020'de gerçekleştirdiği Para Politikası Kurulu toplantısında politika faizini %9,75'ten % 8,75'e düşürdü. (17.03.2020'de %10,75'ten %9,75'e, 19.02.2020'de %11,25'ten %10,75'e, 24.10.2019'da %16,50'den %14'e, 12.12.2019'da %14'ten %12'ye, 16.01.2020'de %12'den %11,25'e düşürmüştü).
- Koronavirüs salgın etkisinin görülmediği Şubat ayında 15 ve daha yukarı yaşta olanlarda işsiz sayısı geçen yılın aynı ayına göre azalarak 4 milyon 228 bin kişi oldu. Aynı dönemde işsizlik oranı 1,1 puanlık azalış ile %13,6 seviyesinde gerçekleşirken, 15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı 1,7 puan azalışla %24,4 oldu.
- Koronavirüs salgın etkisinin yeni görüldüğü Mart ayında perakende satış hacmi Şubat ayına göre %0,2 azaldı. Aynı dönemde gıda dışı satışlar (otomotiv yakıtı hariç) %8,7, otomotiv yakıtı satışları %3,2 azalırken, gıda, içecek ve tütün satışlarında %17'lik artış olması dikkat çekti.
- Mart ayında sanayi üretimi bir önceki aya göre %7,1, bir önceki yılın aynı ayına göre %2 azaldı.
- Mart ayında bir önceki yılın aynı ayına göre ihracat birim değer endeksi %2,5, ithalat birim değer endeksi %6,4 azaldı. Aynı dönemde ihracat miktar endeksi %16 azalırken, ithalat miktar endeksi %8,8 arttı.
- Nisan ayında konut satışları, bir önceki yılın aynı ayına göre %55,5 azalarak 42.783 oldu. İpotekli konut satışları ise aynı dönemde %23,9 azaldı.
- Koronavirüs salgının olumsuz etkilerinden ülke ekonomisini korumak amacıyla altından ve kıymetli taşlardan mücevherat, bazı elektronik ev eşyaları, zirai alet ve makineleri ve hijyenik ürünleri de kapsayan çeşitli ithal ürünlere 30 Eylül 2020'ye kadar geçerli olacak %30'a, daha sonra ise %25'e varan oranlarda ilave gümrük vergisi uygulanacak. Azalarak rekor düşüş yaşadı.
- ABD'de Nisan ayında sanayi üretimi bir önceki aya göre %11,2 azaldı.
- ABD'de Nisan ayında çekirdek tüketici fiyatları bir önceki aya göre %0,4 azaldı. Aynı dönemde çekirdek üretici fiyatları da %0,3 düşüş kaydetti.
- ABD'de son haftada işsizlik maaşı başvuruları sanayi üretimi bir önceki aya göre %11,2 azaldı.
- Euro Alanı'nda Mart ayında sanayi üretimi bir önceki aya göre %11,3, bir önceki yılın aynı ayına göre %12,9 geriledi.
- Euro Alanı ekonomisi, öncü verilere göre 2020 yılının ilk çeyreğinde çeyreklik bazda %3,8 daraldı.
- İngiltere ekonomisi Mart ayında bir önceki aya göre %5,8 daraldı. Öncü verilere göre 2020 yılının ilk çeyreğinde ise İngiltere ekonomisinde bir önceki çeyreğe göre %2'lik azalış gözlemlendi.
- İtalya'da Mart ayında sanayi üretimi Şubat ayına göre %28,4 azalarak beklentilerin üzerinde daraldı.
- Çin'de Nisan ayında sanayi üretimi geçen yılın aynı ayına göre %3,9 ile beklentilerin üzerinde genişledi.
- Ülkemiz 190 ülkeye 1.780'den fazla tarımsal ürün ihracatı gerçekleştirmektedir.
- Ülkemiz Fındık, Kayısı, İncir, Kuru Üzüm gibi ürünlerin ihracatında 1. Sıradadır.
- Ülkemiz Dünya Un ihracatında 3,3 milyon ton ile 1. Sırada, Makarna ihracatında 1,3 milyon ton ile 2. Sıradadır.

POLATLI TİCARET BORSASI VERİLERİ (11.05.2020 - 20.05.2020)

- **Buğday** işlem hacmi miktarı 4.876.900,00 Kg, işlem hacmi tutarı 8.406.517,88 TL, işlem adedi 250, en düşük fiyat Kg başına 1,578 TL, en yüksek fiyat Kg başına 1,848 TL'dir.
- **Arpa** işlem hacmi miktarı 344.650,00 Kg, işlem hacmi tutarı 452.903,62 TL, işlem adedi 29, en düşük fiyat Kg başına 1,216 TL, en yüksek fiyat Kg başına 1,360 TL'dir.
- **Yulaf** işlem hacmi miktarı 30.360,00 Kg, işlem hacmi tutarı 58.774,62 TL, işlem adedi 2, en düşük fiyat Kg başına 1,779 TL, en yüksek fiyat Kg başına 2,050 TL'dir.

KAYNAK :

TOBB Haftalık Ekonomi Bülteni - Polatlı Ticaret Borsası Verileri - İK Tarım Üssü Piyasa Analiz Bülteni